31. 10. 2026
Atrium Žižkov

David Danel

Prague Contemporary
Music Festival

Contempuls

31. 10. 2026
ATRIUM ŽIŽKOV

DAVID DANEL & FRIENDS

PROGRAM

19:00

1. **Ramin Akhavijou** (IR):
   probable – music for any instrument, probably a violin; selection
   David Danel: housle

2. **Luigi Nono** (IT):
   „Hay que caminar" soñando
   Péter Tornyai: 1. housle
   David Danel: 2. housle

3. **Ivan Fedele** (IT):
   „…qui transitis per viam…" per quartetto d'archi da Gesualdo da Venosa
   fama Q:
   David Danel: 1. housle
   Péter Tornyai: 2. housle
   Ondřej Martinovský: viola
   Balázs Adorján: violoncello

David Danel

Český houslista David Danel je výrazným interpretem na domácí scéně soudobé hudby. Je zakladatelem a uměleckým vedoucím smyčcového kvarteta fama Q, se kterým se systematicky věnuje uvádění moderní i postmoderní literatury a propojování domácí scény s mezinárodními trendy. Jako sólista vystupoval s orchestry, jako jsou Janáčkova filharmonie Ostrava, Capella Istropolitana, Slovenský komorní orchestr či Talichův komorní orchestr, a účinkoval mimo jiné na letním festivalu v britském Dartingtonu. Významnou část jeho aktivit tvoří nahrávací činnost pro Český rozhlas, zaměřená na komorní repertoár a premiérové snímky kompozic žijících autorů.

Pro svůj festivalový blok v rámci druhého večera, jenž záměrně akcentuje lokální interpretační zázemí, si ke spolupráci přizval maďarského houslistu a skladatele Pétera Tornyaie.

Závěrečnou skladbu zahraje jako člen smyčcového kvartetu fama Q.

Ramin Akhavijou

Ramin Akhavijou (*1986) je skladatel původem z Íránu žijící v USA, jehož tvorba ohledává průniky technologie a hudebního vnímání. Ve své umělecké i akademické činnosti se soustředí na dialektickou souhru zvuků, kterou zkoumá jak prostřednictvím hudební kompozice, tak formou interdisciplinárního výzkumu. Jeho rozmanité kompoziční přístupy a zrcadlí se v celém jeho dosavadním díle. Za své kompozice získal řadu prestižních národních i mezinárodních ocenění, uznání a stipendií.

probable – music for any instrument, probably a violin; selection (2021)

Cyklus „probable“ představuje stav téměř absolutní nicoty. Vyznačuje se nekonvenčními složkami, neurčitostí, zmatkem, nedefinovanými materiály, nemožností, neviditelností a dalšími aspekty, k nimž se řadí i hudební elementy, jež se s těmito

koncepty úzce prolínají. K samotné realizaci tohoto díla dochází až ve chvíli, kdy určitý cíl, koncept, záměr či interpretace přetvoří tento výchozí stav nicoty v něco hmatatelného.

Luigi Nono

Představovat publiku soudobé hudby benátského rodáka Luigiho Nona (1924–1990) patrně není nutné. Tvůrčí cestu tohoto inovátora a jednoho z průkopníků elektronické, aleatorické i seriální hudby, který do jejích tajů pronikal po boku Bruna Maderny, nejlépe dokládá jeho radikální formální čistota. Jakkoliv vyrůstal ve velmi podnětném a privilegovaném prostředí a získal doktorát z práv, zasvětil svůj život hudbě a společenské angažovanosti.

K pilířům jeho tvorby a klasickým dílům druhé poloviny 20. století patří silně emotivní kompozice Il Canto Sospeso, zhudebňující dopisy obětí nacismu. Nono v ní fragmentuje melodii mezi jednotlivé nástroje a hlasy s takovou abstrakcí a precizností, že každý interpret často zazpívá či zahraje jen jedinou notu. Přesvědčený komunista Nono však nikdy nebyl pouhým salónním experimentátorem. Své umění proměnil v nekompromisní nástroj boje proti fašismu, třídnímu útlaku a jadernému zbrojení, což často budilo bouřlivé reakce, jako při premiéře opery Intolleranza 1960, kterou přímo v divadle narušily násilné střety s neofašisty. Ať už skládal poctu Federicu Garcíovi Lorcovi, inspiroval se Pařížskou komunou v opeře Al Gran Sole Carico d'Amore, nebo reagoval na válku ve Vietnamu, jeho dílo dokazuje, že avantgardní umění může být hluboce intelektuální a zároveň společensky kritické.

Zvláštní pozornost pak zasluhuje jeho fascinující pozdní období, kdy monumentální politická gesta postupně ustoupila hlubokému ponoru do nitra zvuku a ticha. Během práce v předních evropských zvukových laboratořích, jakým bylo experimentální elektronické studio německého WDR, upřel Nono pozornost k absolutní virtuozitě jemných, mikroskopických zvuků. Za pomoci pokročilé zvukové techniky a živé elektroniky (live electronics) začal budovat křehké, prostorově promyšlené kompozice pohybující se na samé hranici slyšitelnosti. Od posluchačů i interpretů vyžaduje tento obrat extrémní

soustředění. Z radikálního společenského apelu se autor přesunul k neméně radikálnímu, zranitelnému umění hlubokého naslouchání.

„Hay que caminar" soñando (1989)

„*Hay que caminar*" soñando je vůbec poslední dokončenou kompozicí Luigiho Nona, napsanou necelý rok před jeho smrtí. Toto náročné duo pro dvoje housle mělo premiéru 14. října 1989 v Miláně v podání Irvina Arditiho a Davida Albermana.

Ústředním leitmotivem Nonovy pozdní tvorby se stal nápis, který objevil na zdi kláštera ve španělském Toledu: „Caminante, no hay caminos, hay que caminar" (Poutníku, cesty neexistují, je třeba jít). Tento verš zosobňoval Nonovo neutuchající hudební i filozofické hledačství. Pro své závěrečné dílo Nono k toledskému mottu připojil slovo sognando (snění), čímž hudbu posunul z fyzického putování do vysoce niterné, až snové roviny.

Kompozice radikálně pracuje s architekturou místnosti a fyzickou přítomností zvuku, což dokonale rezonuje s konceptem tragedia dell'ascolto (tragédie/drama poslechu). Houslisté nestojí staticky na pódiu; jsou instruováni k tomu, aby se během provedení přesouvali mezi různými notovými pulty rozmístěnými v prostoru. Fyzicky tak ztělesňují proces hledání cesty zvukem. Hudební struktura je extrémně abstraktní a ztišená – zbavená tradičního narativu. Interpreti zkoumají akustické hranice nástrojů i sálu skrze mikrotónové fluktuace, křehké flažolety, hraniční dynamické rejstříky a dlouhé, napjaté odmlky. Zvuky obou houslí spolu nevedou klasický dialog, ale spíše se společně proplétají akustickým prostorem, ohledávají jeho rezonance a nakonec jej opouštějí.

Ivan Fedele

Ivan Fedele (*1953) je významný italský hudební skladatel a pedagog. Vystudoval klavír a skladbu na konzervatoři v Miláně a na Accademia Santa Cecilia v Římě. Mezinárodní věhlas získal v roce 1981, kdy obdržel cenu Gaudeamus v Amsterdamu. Ve své tvorbě propojuje matematické principy po vzoru svého otce, moderní technologie a klasické symfonické modely.

Jeho dílo zahrnuje komorní skladby, orchestrální díla, koncerty i operu Antigone, za niž získal cenu Franca Abbiatiho. Jako první v historii využil v kompozici Capt-Actions inovativní systém senzorů pro interpretaci hudebních gest v reálném čase. Za svou celoživotní tvorbu a nahrávky obdržel řadu prestižních ocenění, včetně Prix Arthur Honegger či francouzského řádu Chevalier de l'Ordre des Lettres et des Arts.

Fedele působí také jako vyhledávaný pedagog na předních světových institucích a zastával významné kulturní funkce, například post uměleckého ředitele orchestrů a hudebního oddělení Benátského bienále. Žije a tvoří v Miláně, kde nadále vyučuje na konzervatoři Giuseppe Verdiho.

„…qui transitis per viam…" per quartetto d'archi da Gesualdo da Venosa (2021)

„Hudba Gesualda da Venosy je bezpochyby tou nejmodernější a nejvíce vizionářskou své doby. A to přesto, že se tato éra pyšní i jinými velkými mistry (v čele s Monteverdim), kteří hudební umění též posunuli o zásadní kus kupředu. Její duchovní, ba přímo metafyzická povaha ji řadí k absolutním vrcholům umělecké tvorby všech dob. Je až s podivem, jak daleko se tento „kníže hudebníků" odvážil zajít. Dokázal totiž překlenout propast času a promlouvat přímo k naší současnosti, jejímž se stal prorokem, ať už jde o vyhraněnou estetiku, nebo o odvážné kompoziční postupy. Jediné možné vysvětlení nabízí jeho bezbřehá, byť těžce vykoupená genialita. Právě to mě, spolu s mým osobním vkusem, a snad i jistým vnitřním souzněním, přivedlo k myšlence pustit se do transkripce této emočně mimořádně vypjaté skladby.

Samotné převedení původního šestihlasu do podoby pro čtyři nástroje si v první řadě vyžádalo nový pohled na harmonické předivo, které jsem musel zredukovat na samotnou dřeň. Základním vodítkem pro mě bylo zachování krajních hlasů, tedy basu a nejvyšší melodické linky, kterou ovšem nevede pokaždé tentýž hlas. V tomto rámci se pak jednotlivé hlasy proplétají často jinak než v originále a vytvářejí nové polyfonní linie, aniž by se však vytratil celkový duch předlohy. Podobně se v akordických sledech rozšiřují melodické intervaly a přelévají se z jednoho hlasu do druhého, což jasně dokládá hned úvodní velká septima v prvních houslích. K tomuto postupu jsem sahal často, abych dal ještě více vyniknout odvaze, a koneckonců i jisté drsnosti, celé kompozice. Se stejným záměrem jsem místy rozšiřoval a jinde zase zhušťoval rejstříky i vertikální stavbu akordů. Tento přístup jde často ruku v ruce s agogickým ztvárněním literární předlohy a opírá se o bohatou paletu barev. Ty vycházejí především z lokálního využití hry u kobylky, nad hmatníkem či s dusítkem, ale také z místy až prudkých kontrastů mezi forte a piano.

A konečně je tu pasáž, kterou jsem pojal nejvolněji a od původního zápisu se v ní odchýlil nejvíce. Jde o místo odpovídající slovům Attendite universi populi, které se v mé transkripci stalo základem pro ryze instrumentální přepracování. Chtěl jsem jím ještě více umocnit onen náhlý polyfonní výboj originálu a skrze opakování ho vystupňovat až do běla. Toto tvůrčí vzepětí, zasazené do samotného středu skladby, tvoří jakýsi vrchol, z něhož se hudba postupně navrací ke své počáteční atmosféře."

za podpory:

Ministry of Culture
of the Czech Republic

Státní fond kultury ČR

Conseil
des arts
et des lettres
du Québec

mediální partneři:

Vltava
Český rozhlas

HIS VOICE

czech music *quarterly*